Lietas arhīva Nr. C-0044-21/15
ECLI:LV:RIRT:2021:0224.C33398317.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2021.gada 24.februārī

Rīgas rajona tiesas tiesnese I.Lipska rakstveida procesā izskatīja civillietu SIA "SKAI PLUSS" prasībā pret /pers. A/ un SIA "M Concept" par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

SIA "SKAI PLUSS" 2017.gada 28.februārī cēlusi Rīgas rajona tiesā prasību pret /pers. A/ un SIA "M Concept" par parāda piedziņu.

Prasībā norādīts, ka starp SIA "M Concept" kā nomnieku un SIA "SKAI PLUSS" kā iznomātāju 2014.gada 13.martā noslēgts tirdzniecības centra telpu nomas līgums Nr. SP/195, saskaņā ar kuru SIA "SKAI PLUSS" iznomājusi un SIA "M Concept" nomājusi telpas tirdzniecības centrā Sky&More (/adrese/), kur SIA "M Concept" iekārtojusi savu veikalu.

Saskaņā ar nomas līguma 5.punktu SIA "M Concept" apņēmusies par nomātajām telpām maksāt prasītājai nomas maksu un citus maksājumus, kas saistīti ar telpu izmantošanu.

SIA "M Concept" sistemātiski kavējusi nomas maksas maksājumus, tādēļ 2015.gada 24.februārī starp prasītāju un /pers. A/ noslēgts galvojuma līgums. Saskaņā ar galvojuma līgumu /pers. A/ kā galvinieks apņēmusies atbildēt par SIA "M Concept" saistībām pret prasītāju.

Uz galvojuma līguma noslēgšanas brīdi (2015.gada 24.februāris) galvenā parādnieka nesamaksāto rēķinu summa sastādījusi 11 835,04 *euro*.

Uz 2015.gada 15.decembri galvojuma līgumā norādītā summa samaksāta, tomēr SIA "M Concept" nav pildījusi nomas līgumu un nav veikusi nomas maksas maksājumus. Uz 2015.gada 15.decembri izveidojies nomas maksas un ar to saistīto maksājumu parāds 8167,29 *euro* (2015.gada jūlija – 2015.gada decembra 11 rēķini).

Saskaņā ar nomas līguma 6.5. un 6.4.7.punktu prasītāja vienpusēji izbeigusi nomas līgumu ar 2015.gada 14.decembri un vairākkārt lūgusi samaksāt parādu, taču parāds nav samaksāts.

Saskaņā ar galvojuma līgumu /pers. A/ uzņēmusies pienākumu atbildēt prasītājai par SIA "M Concept" parādiem, kuru izpildes termiņš iestājies, un par parādiem, kas varētu rasties nākotnē no SIA "M Concept" līgumsaistību nepildīšanas, kuras SIA "M Concept" uzņēmusies ar telpu nomas līgumu kā pats parādnieks.

Nomas līguma 7.3.punkts noteic, ka par nomas līgumā noteikto maksājuma kavējumu nomnieks maksā līgumsodu 0,5% apmērā no maksājamās summas par katru nokavēto dienu.

Pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1692., 1716., 1720., 2112., 2124., 2141., 2146.pantu un Civilprocesa likuma 26., 41., 127.pantu, prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no /pers. A/ parādu 9627,25 *euro*, no kuriem pamatparāds 8167,29 *euro*, līgumsods 816,74 *euro*, likumiskie procenti 634,22 *euro*, un tiesāšanās izdevumus; parāda piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. A/ prasītāja lūgusi tiesu piedzīt parādu no SIA "M Concept"; noteikt prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājām likumiskos 6% gadā no piespriestās, bet nepiedzītās summas.

Paskaidrojumos par prasību atbildētājas norādījušas, ka prasību neatzīst.

SIA "M Concept" paskaidrojumos iebildumu pamatojums nav norādīts. Savukārt /pers. A/ norādījusi, ka galvojuma līgums ir noslēgts prettiesiski, neapspriežot tā noteikumus un pretēji Patērētāju tiesību aizsardzības likumam. Līgums ir paverdzinošs un satur netaisnīgus nosacījumus, proti, uzņemoties saistības, kas varētu rasties nākotnē un nezinot to patieso apmēru, kuru galvojuma līguma noslēgšanas brīdī nav bijis iespējams noteikt un paredzēt, un konkrēti – uzņemoties iepriekš nezināmas un ar atbildētāju nesaistītas saistības. Prasījums ir izteikts nepareizi. Prasītāja ir arī vilcinājusies ar nomas līguma uzteikumu, kas saistāms ar Civillikuma 1714.pantu.

Ar Rīgas rajona tiesas 2017.gada 8.novembra lēmumu apturēta tiesvedība civillietā līdz likumīgā spēkā stāsies tiesas nolēmums civillietā Nr. C32240917 /pers. A/ prasībā pret SIA "SKAI PLUSS" par galvojuma līguma atcelšanu.

Konstatējot, ka zudis tiesvedības apturēšanas pamats, ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 11.marta lēmumu (protokollēmums) tiesvedība lietā atjaunota.

Tiesā 2021.gada 11.janvārī saņemts prasības pieteikuma precizējums. Prasītāja informējusi, ka jebkādas pušu vienošanās nav spēkā, jo viena no pusēm SIA "M Concept" ir likvidēta. Savukārt prasītājas un /pers. A/ sarunas ir noslēgušās bez rezultāta, jo /pers. A/ par civillietu nav izrādījusi interesi.

Prasītāja norādījusi, ka pēc prasības celšanas atbildētājas veikušas daļēju parāda samaksu 2540 *euro* apmērā.

Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no /pers. A/ parādu 7087,25 *euro*, no kuriem pamatparāds 5627,29 *euro*, līgumsods 816,74 *euro* un likumiskie procenti 643,22 *euro*.

/pers. A/ par prasības precizējumiem norādījusi, ka tos neatzīst, puses ir noslēgušas izlīgumu.

Lietas izskatīšana vairakkārt atlikta/noņemta no izskatīšanas, dodot pusēm iespēju noslēgt izlīgumu/iesniegt paskaidrojumus, pierādījumus vai procesuālos lūgumus.

Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, kas noteic, ka civillietu tiesa var izskatīt rakstveida procesā, ja iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem paziņots.

Paskaidrojumi, pierādījumi vai procesuālie lūgumi, kā arī aktualizēts izlīgums paziņojumā par lietas izskatīšanu rakstveida procesā norādītajā termiņā no pusēm tiesā nav saņemts.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka tiesvedība prasības daļā pret SIA "M Concept" un par parāda 2540 *euro* piedziņu izbeidzama, savukārt prasība daļā pret /pers. A/ par parāda piedziņu apmierināma daļēji.

Tiesa konstatē, ka no datiem no Uzņēmumu reģistra un Tiesu informācijas sistēmas redzams, ka SIA "M Concept" 2018.gada 14.novembrī ir likvidēta un izslēgta no Uzņēmumu reģistra reģistrācijas žurnāliem.

SIA "M Concept", kas ir atbildētāja lietā, ir likvidēta, par ko izdarīts ieraksts Komercreģistrā. Komercreģistrā nav ierakstu par to, ka likvidētājai sabiedrībai būtu tiesību un saistību pārņēmējs.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 8.punktu tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja beigusi pastāvēt juridiskā persona, kura ir viena no pusēm lietā, un nav tās tiesību pārņēmēja.

SIA "M Concept" beigusi pastāvēt un tai nav tiesību pārņēmēja, kas dod pamatu izbeigt tiesvedību lietā prasījumā pret SIA "M Concept".

Prasītāja ar prasības pieteikuma precizējumu atteikusies no prasības daļā par 2540 *euro* piedziņu, kas pamatots ar to, ka pēc prasības celšanas ir veikta parāda daļēja samaksa. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 4.punktu tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja prasītājs atteicies no prasības.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 225.pantu, ja tiesvedība izbeigta, atkārtota griešanās tiesā strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

Tiesa konstatē, ka starp SIA "SKAI PLUSS" kā iznomātāju un SIA "M Concept" kā nomnieku 2014.gada 13.martā noslēgts tirdzniecības centra telpu nomas līgums Nr. SP/195.

Par telpu izmantošanu nomnieks SIA "M Concept" apņēmusies savlaicīgi maksāt nomas maksu un citus maksājumus.

Ar 2015.gada 24.februāra galvojuma līgumu /pers. A/ uzņēmusies pienākumu atbildēt kreditoram SIA "SKAI PLUSS" par parādnieka SIA "M Concept" parādiem, kas jau izriet, kā arī varētu rasties nākotnē no parādnieka līgumsaistību nepildīšanas pret kreditoru, kuras tas uzņēmies ar 2014.gada 13.marta telpu nomas līgumu Nr. SP/195. Galvinieks atbild par parādnieka parādu tāpat kā pats parādnieks.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam par pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Atbilstoši Civillikuma 1692.pantam galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda, savukārt atbilstoši Civillikuma 1698.pantam galvinieks atbild nevien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem.

Galvinieka pienākums atbildēt kreditoram izriet nepastarpināti no galvojuma līguma – galvojot par parādnieka saistībām, galvinieks uzņemas risku atbildēt kreditoram par parādnieka saistībām.

Saskaņā ar galvojuma līgumu atbildētāja uzņēmusies kā pats parādnieks atbildēt kreditoram par parādnieka parādu.

Civillikuma 1714.pants nav piemērojams gadījumos, kad galvinieks ir uzņēmies saistību kā pats parādnieks (sk. *Senāta 2011.gada 27.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-86 16.punktu*).

Minētie apsvērumi ir saskanīgi arī ar tiesību doktrīnā pausto atziņu, ka Civillikuma 1714.pants nav piemērojams gadījumos, kad galvinieks ir uzņēmies saistību kā pats parādnieks (sk. *Torgāns K. Saistību tiesības I daļa, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 114.lpp; Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Otrais izdevums. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums, 2000, 221.lpp.*).

Tiesa ņem arī vērā judikatūrā paustās atziņas, ka komercsabiedrības izslēgšana no komercreģistra ir notikums, kas izbeidz tiesību subjektu un līdz ar to, neesot tiesību un saistību pārņēmējam, izbeidz arī tā saistības, tas tomēr nav uzskatāms par notikumu, kas saskaņā ar Civillikuma 1712.pantu izbeidz galvojumu (sk. *Senāta 2011.gada 27.aprīļa spriedumu lietā SKC-86/2011*).

Ievērojot norādīto, atbildētājai ir pienākums pildīt pieļigtās saistības, taču kā izriet no prasības un tās precizējumiem, atbildētāja savas saistības, kas izriet no galvojuma līguma, nav pilnībā izpildījusi un nepamaksātā parāda summa ir 5627,29 *euro*.

Civillikuma 1759.panta 1. un 2.punkts paredz, ka procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu un par svešu naudu, kad tās turētājs to lietojis savā labā.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā, bet panta ceturtā daļa paredz, ka procenti aprēķināmi tikai no paša kapitāla.

No lietas materiāliem pievienotā aprēķina redzams, ka prasītāja aprēķinājusi likumiskos nokavējuma procentus uz 2017.gada 31.janvāri 643,33 *euro*.

Ņemot vērā pieļauto samaksas nokavējumu, tiesa atzīst, ka prasītājai ir tiesība prasīt nokavējuma procentus minētajā apmērā (6% gadā).

Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētājas līgumsodu 816,74 *euro*, kas aprēķināts uz 2017.gada 31.janvāri.

Nomas līguma 7.3.punkts noteic, ka par nomas līgumā noteikto maksājuma kavējumu nomnieks maksā līgumsodu 0,5% apmērā no maksājamās summas par katru nokavēto dienu.

Ar 2013.gada 20.jūnija grozījumiem Civillikumā (*spēkā no 2014.gada 1.janvāra*) veiktas izmaiņas līgumsoda regulējumā un likumdevējs ir izvērtējis līgumsoda samērīgumu un piemērošanu līgumattiecībās. Šie noteikumi ir tieši piemērojami pušu tiesiskajās attiecībās, jo pušu tiesiskās attiecības radušās pēc izmaiņām Civillikumā par līgumsodu (*Civillikuma 3.pants*).

Civillikuma 1722.panta pirmā daļa noteic, ka līgumsodu par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var prasīt tikai tādā apmērā, kādā tas pārsniedz prasīto procentu summu, kas radusies pēc neizpildes iestāšanās brīža.

Saskaņā ar Civillikuma 1772.panta pirmo daļu, kas ir spēkā pēc 2014.gada 1.janvāra, līgumsodu nedrīkst piedzīt kumulatīvi ar nokavējuma procentiem, jo likumdevējs ir noteicis, ka šis ir ieskaita līgumsods.

Tā kā prasītāja cēlusi prasību arī par nokavējuma procentu 643,22 *euro* piedziņu, atzīstams, ka prasītājai ir tiesības prasīt līgumsodu tādā apmērā kā tas pārsniedz likumiskos procentus, tas ir 173,52 *euro*.

Tiesai nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētāja savas galvojuma saistības būtu izpildījusi, jo atbilstoši Civillikuma 1838.panta pirmajai daļai samaksas pierādīšanas pienākums gulstas uz parādnieku.

Civilprocesa likuma 96.panta otrā daļa noteic, ka fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Civilprocesa likuma 203.panta trešā daļa noteic, ka pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā lietas dalībnieki, kā arī viņu tiesību pārņēmēji nav tiesīgi citā procesā apstrīdēt tiesas nodibinātos faktus, kā arī no jauna celt tiesā prasību par to pašu priekšmetu uz tā paša pamata, izņemot šajā likumā noteiktos gadījumus.

Tiesa ņem vērā, ka atbildētājas iebildumi, ka galvojuma līgums ir noslēgts prettiesiski, neapspriežot tā noteikumus un pretēji Patērētāju tiesību aizsardzības likumam, ir izvērtēti ar spēkā stājušos Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 16.augusta spriedumu, kurā ir secināts, ka galvojuma atcelšanai nav pamata.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka ir pierādīta saistību neizpilde no atbildētājas puses un parāda esamība prasītājas norādītajā apmērā, un atzīst par pamatotu prasību par parāda 5627,29 *euro*, līgumsoda 173,52 *euro* un nokavējuma procentu 643,22 *euro* piedziņu no atbildētājas.

Prasītājai nosakāmas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195.pantu, Civillikuma 1759.panta 1.punktu,

1763., 1765.pantu un saskaņā ar Augstākās tiesas atziņām (sk. *Senāta 2016.gada 29.janvāra lēmumu lietā Nr. SKC-1331/2016*).

Tiesas izdevumu – valsts nodeva 559,68 *euro* (proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, ievērojot Civilprocesa likuma 41.panta otro daļu) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,83 *euro*, piedziņa no atbildētājas pamatota ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo un otro daļu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]pantam atbildētajai nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97. un 193.pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "SKAI PLUSS", reģistrācijas numurs 40003557504, parādu 5627,29 *euro*, līgumsodu 173,52 *euro*, likumiskos procentus 643,22 *euro* un tiesas izdevumus 567,51 *euro*, kopā 7011,54 *euro* (septiņi tūkstoši vienpadsmit *euro* un 54 centi).

Noteikt, ka SIA "SKAI PLUSS" ir tiesības par laiku pēc sprieduma labprātīgās izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos sešus procentus gadā no nesamaksātās pamatparāda summas, ievērojot, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda 643,22 *euro* piedziņu.

Izbeigt tiesvedību prasības daļā pret SIA "M Concept" un parāda 2540 *euro* piedziņu.

Sprieduma labprātīgai izpildei /pers. A/ noteikt termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas rajona tiesā.

Spriedums sastādīts un pieejams tiesas kancelejā 2021.gada 24.februārī, kas uzskatāms par sprieduma pasludināšanas datumu.

Tiesnese I.Lipska